

Stand van Zaken

Raadsvoorstel Ontwerp Regionale Energiestrategie -en concept bod voor elektriciteit in het Klimaatakkoord

Nummer: 2020-220

Beeldvorming 25 mei 2020

Aan de bespreking is deelgenomen door de heren Pieter Ruigewaard (Heuvelrug Energie / Zon op Heuvelrug), Barend van Ginkel en Rinnie van der Horst (VBMM, Vereniging Bewonersbelangen Maarn Maarsbergen) en de inwoners Peter Klessens, Hilde Geerling en Bram Brinkman.

De bespreking is gestart met een inleiding door behandelend ambtenaar Jelger Takken.

Een aantal achtergronddocumenten is een aantal dagen niet goed gekoppeld geweest aan het raadsvoorstel en de bijlagen die vandaag aan de orde zijn. Dit is voor de andere fracties geen reden het voorstel van BVHlokaal te steunen om de beeldvorming uit te stellen.

Tijdens de beeldvorming zegt de wethouder toe bij het NPRES Nationaal Programma Regionale Energiestrategie aan te dringen op een overzicht van de onderzoeken naar het effect van zonneparken op de biodiversiteit.

De beeldvorming kan niet volledig worden afgerond. BVHlokaal heeft nog een aantal onderwerpen die ze nader wil bespreken. De vragen worden deze week schriftelijk geleverd, zodat het college de antwoorden kan voorbereiden voor de voortzetting van de beeldvorming op 8 juni 2020.

Aansluitend aan deze beeldvorming vindt de oordeelvorming plaats.

(Voortzetting) Beeld- en oordeelvorming 8 juni 2020

Voortzetting van de beeldvorming en oordeelvorming over 'Ontwerp van de RES en het concept bod voor elektriciteit in het Klimaatakkoord'

Naar aanleiding van het memo over de vragen van BVHlokaal wordt beeldvorming afgerond.

Tijdens de bespreking heeft het college toegezegd:

- De raad actief te informeren over richtlijnen voor de participatie over het RES-bod, zodra hierover in het samenwerkingsverband afspraken zijn gemaakt.
- De raad vóór de volgende bespreking van het afwegingskader energielandschap informatie te geven over de voorgeschreven afstand t.o.v. windturbines.

Bij de oordeelvorming bespreken de fracties de volgende concept-voorstellen:

Amendement met als titel 'wat gaan we er wél voor doen' (SGP en BVHlokaal)

Motie 4 – Motie Meer zon op dak (ChristenUnie, OPEN, D66, SGP)

Motie 5 – Motie Doelstelling ook op energiebesparing (SGP, D66, ChristenUnie)

Motie 6 - Motie Innovatie en alternatieve technieken SGP, BVHlokaal)

Motie 2 - update Klimaatneutrale doelstellingen GUH door de landelijke doelstellingen (BVHlokaal)

Stand van Zaken

en SGP)

Motie 1- Motie 'geen windmolens'

Motie 10 – Regionale Energie Strategie (VVD)

Bij een voortzetting van de oordeelvorming zal nog worden gesproken over

Motie 7 – Verbeteren Biodiversiteit (ChristenUnie en D66)

Motie 8 – Energie infrastructuur (D66)

Motie 3 en motie 9 gaan allebei over het proces.

3 – Motie Meer draagvlak (ChristenUnie, D66, OPEN)

9 – Wederkerigheid in lusten en lasten (D66)

Verder overweegt D66 een amendement om het bod te verwoorden als percentage van het huidige gebruik. BVHlokaal overweegt moties over vier nieuwe thema's.

De agendacommissie wordt gevraagd hiervoor een datum vast te stellen

(Voortzetting) oordeelvorming 17 juni 2020

Bij de oordeelvorming bespreken de fracties verder de volgende concept-voorstellen:

Motie 7 – Verbeteren Biodiversiteit (ChristenUnie en D66)

Tijdens de beeldvorming heeft de wethouder toegezegd (toezegging 484) bij het NPRES Nationaal Programma Regionale Energiestrategie aan te dringen op een overzicht van de onderzoeken naar het effect van zonneparken op de biodiversiteit.

Bij deze oordeelvorming heeft hij gemeld dat hij dat heeft gedaan.

Motie 8 – Energie infrastructuur (D66), waarbij de fractie aangeeft voor de raad met een aangepaste versie te zullen komen n.a.v. suggesties tijdens de bespreking.

Motie 3 – Motie Meer draagvlak (ChristenUnie, D66, OPEN)

Motie 9 – Wederkerigheid in lusten en lasten (D66)

Bij de algemene oordeelvorming:

- Zeggen de indieners van de aangepaste motie 2a (update klimaatneutrale doelstelling) toe met een reactie te komen op de vraag of naast de algemene doelstelling (klimaat/energie neutraal in 2050) ook de tussendoelen uit het klimaatakkoord worden bedoeld en
- Zeggen de indieners toe terug te komen op het verzoek om over deze motie eerst een afzonderlijke beeld- en oordeelvorming te agenderen.
- Geeft de ChristenUnie aan een motie in te dienen om de wethouder aan te moedigen in zijn rol bij de RES, ook als regionaal trekker.

De besluitvorming staat op de agenda van de raad van donderdag 25 juni 2020.

Besluitvorming 25 juni 2020

Ingetrokken is een amendement 'geen windmolens'. De indieners (CDA en BVHlokaal) kondigen

Stand van Zaken

aan het in te dienen bij het raadsvoorstel 'Afwegingskader duurzame energie (in landschap)'.

Verworpen is een amendement 'wat gaan we er wél voor doen'. Voor het amendement stemden de indieners BVHlokaal en SGP (6) en tegen stemden de andere fracties (23).

Het raadsbesluit is genomen met de stemmen voor van VVD, OPEN, D66, CDA, SGP en ChristenUnie (25) en de stemmen tegen van BVHlokaal (4).

Aangenomen is een motie (nummer 2) update 'Klimaatneutrale doelstellingen GUH door de landelijke doelstellingen' (BVHlokaal, SGP, VVD en CDA), waardoor de raad, *overwegende dat*:

- *Bij het vaststellen van de Klimaatroutekaart 2035 van de GUH er nog geen Klimaatakkoord en Klimaatwet was.*
- *Er inmiddels veel tijd is verstreken sinds het vaststellen van het milieuplan en de Klimaatroutekaart van de gemeente en daarmee nieuwe ontwikkelingen niet zijn meegenomen.*
- *We inmiddels m.b.t. de RES samenwerken in U16 verband.*
- *De GUH 15 jaar eerder dan landelijk klimaat/energie neutraal wil zijn.*

Constaterende dat:

- *Het realiteitsgehalte van de lokale ambitie en de bijbehorende Klimaatroutekaart erg laag is als gevolg van de financiële mogelijkheden van onze gemeente.*
- *Door 15 jaar eerder dan landelijk klimaat/energie neutraal te willen zijn, toekomstige betere oplossingen uitgesloten worden en daarmee een groot risico van de wet op de remmende voorsprong ontstaat.*
- *Onze opgave dusdanig groot is dat we deze met alleen de nu bestaande en bewezen technieken (zon en wind) niet acceptabel kunnen vormgeven, zeker niet voor 2035.*

Verzoekt het College om de gemeentelijke doelstelling klimaat/energie neutraal 2035 te vervangen door de huidige landelijke doelstellingen uit het Klimaatakkoord en de Klimaatwet en dit direct mee te nemen in haar beleid.

Voor de motie stemden VVD, CDA, BVHlokaal en SGP (17) en tegen stemden OPEN, D66 en ChristenUnie (12).

Tijdens de bespreking heeft het college toegezegd met de maatschappelijke organisaties het gesprek aan te gaan over de gevolgen van de bijgestelde CO2-doelstellingen.

Aangenomen is een motie (nummer 10, aangepast tijdens de vergadering) 'Regionale Energie Strategie (RES)' (ingediend door de VVD) waardoor de raad

Constaterende dat:

- *De beschikbare ruimte in de gemeente Utrechtse Heuvelrug schaars is.*
- *De opgave van het Rijk voor het realiseren van hernieuwbare energie beperkt is tot wind en zon.*
- *De A12 zone niet de meest windrijke locatie is in onze gemeente en de molens ook daar in het bos staan.*
- *De focus ligt op toepassingen die je ziet in ons landschap en die mogelijk de beleving daarvan en onze kernwaarden aantasten.*

Overwegende dat:

- *Onze gemeente in een bosrijk en groen Nationaal Park ligt.*
- *We in deze fase van de transitie als overheid vooral kunnen en moeten afzien van de zaken die niet werken en/of goed passen (geen oplossing zijn) en innovatie kunnen en moeten stimuleren. Die tijd is alleen nu en dat*

Stand van Zaken

kan niet altijd nog.

- De VVD geen voorstander is van windenergie in en om onze bossen, omdat dit niet past in ons landschap.
- Zon en wind inderdaad bewezen technieken zijn en we die altijd nog toe kunnen passen waarbij geldt dat deze met de tijd efficiënter worden omdat ook daar nog op wordt geïnnoveerd.
- Het 'one size fits all' beleid van het Rijk geen rekening houdt met lokale context en dat ook een vorm van ontkenning is.
- Het ons vooralsnog ontbreekt aan opslagmogelijkheden van zon en wind energie en we nog een hele lange weg te gaan hebben op het gebied van besparen/vraagreductie en zon op dak.

Concluderende dat:

• Onze opgave dusdanig groot is dat we deze met alleen de nu bestaande en bewezen technieken niet acceptabel kunnen vormgeven. Dit is een te grote bedreiging voor ons groen/landschap (van weiland, akker tot bos) en welzijn. Er ook een focus moet komen die gericht is op technieken die je niet gaat zien in ons prachtige, te koesteren landschap.

Verzoekt het College om:

- De denkrichting 'boswind' in de concept RES uit te sluiten voor de Utrechtse Heuvelrug en uit te sluiten alle overige zoeklocaties die binnen de grenzen van het Nationale park vallen of daar direct aan grenzen. (het gaat om het gebied dat op de bijgeleverde kaart was paars gemarkeerd, inclusief alles wat er zuidelijk van ligt tot en met de gemeentegrens).
- Wanneer dit gevolgen heeft voor de hoogte van het regionale (concept)bod, dit daarin te verwerken.

Voor de motie stemden VVD, CDA en BVHlokaal (15) en tegen stemden OPEN, D66, SGP en ChristenUnie (14).

Aangenomen is een motie (nummer 4) 'Motie Meer zon op dak (ChristenUnie, OPEN, D66, SGP), tijdens de vergadering aangepast, waardoor de raad, constaterende dat

- Bij het vaststellen van de startnotitie RES de volledige raad in de motie "[Zon op dak](#)" verzocht heeft om zonne-energie op bestaande daken als doelstelling op te nemen;
- In het concept bod U16 nu wordt uitgegaan van de doelstelling om 15% van alle bestaande daken vol te leggen met zonne-energie (totaal 0,5 TWH);
- Hier de aanname wordt gedaan dat slechts 30% van het dakoppervlak geschikt is voor zonnepanelen en we hier de helft van benutten;
- Deze doelstelling geldt onder voorwaarde dat het Rijk "zon op dak" financieel aantrekkelijker maakt dan "zon in veldopstelling"

Overwegende dat

- Het college heeft ingestemd met het advies van onze duurzaamheidsraad om "actiever beleid in te zetten om zonne-energie op daken extra aandacht te geven"
- Zonneparken en windturbines meer ruimte vragen dan opwekking van zonne-energie op daken van woningen en bedrijven;
- Er nog een groot onbenut potentieel is voor zon op dak (0,120 TWH in Utrechtse heuvelrug en 1.9 TWh in de U16);
- Ondanks veel inzet van onze gemeente en partijen als Heuvelrug Energie er nog te weinig is gerealiseerd, mede door financiële, technische en organisatorische beperkingen;
- Het niet invullen van de gestelde randvoorwaarde door het Rijk een risico is voor het behalen van de doelstelling

Verzoekt het College om

Stand van Zaken

- *In de uitwerking naar een definitief bod met een plan te komen op welke manier / met welke aanpak het percentage "geschikt dak" kan worden verhoogd;*
- *Zo spoedig mogelijk inzicht te geven over mogelijk invulling van de gestelde randvoorwaarde(n) door het Rijk;*
- *Indien uitkomsten van punten 1 en 2 positief het percentage zon op dak te verhogen met als streefcijfer dat in 2030 op 50% van alle daken in de U16 zonnepanelen liggen.*
- *Zich hard te maken om deze verzoeken in U16 verband gesteund te krijgen en zichtbaar te maken in RES 1.0.*

Voor de motie stemden OPEN, D66, BVHlokaal, SGP en ChristenUnie (18) en tegen stemden VVD en CDA (11).

Aangenomen is een motie (nr 6) **Motie Innovatie en alternatieve technieken** (ingediend door SGP en BVHlokaal), aangepast tijdens de vergadering, waardoor de raad, *constaterende dat:*

- *in het ontwerp RES geen aandacht is voor innovatie en alternatieve technieken van opwekking van duurzame energie voor de periode na 2030.*

Overwegende dat:

- *wind- en zonne-energie geen constante energiebronnen zijn omdat deze afhankelijk zijn van weersomstandigheden en ook alternatieven nodig zijn en niet dé enige oplossing zijn voor onze energievraag tot 2050;*
- *een goede energiemix belangrijk is om ten alle tijden te kunnen beschikken over voldoende energie, ook in tijden van minder gunstige weersomstandigheden;*
- *ook andere energiebronnen of energieopslagmiddelen ingezet moeten worden om te kunnen voorzien in voldoende en constante beschikbaarheid van energie;*
- *in het ontwerp RES er meer aandacht gegeven zou moeten aan nieuwe innovatieve en alternatieve vormen van energieopwekking, bijvoorbeeld waterstoftechnologie, geothermie en thermische energie uit opperolakte en afoalwater;*
- *al deze technologieën belangrijk zijn voor het behalen van onze energiedoelstellingen in 2040 en 2050;*
- *in het ontwerp RES van regio Foodvalley dit al mooi staat opgeschreven.*

Verzoekt het college

om ook nieuwe innovatieve en alternatieve vormen van energieopwekking als mogelijke energiebronnen en/of opslagmiddelen mee te nemen in de verdere ontwikkeling van onze RES 1.0 naar voorbeeld van regio Foodvalley.

De motie is unaniem aangenomen.

Aangenomen is een motie (nummer 7) 'Verbeteren Biodiversiteit (ingediend door ChristenUnie en D66), tijdens de vergadering aangepast, waardoor de raad, *constaterende dat*

- *Onderzoek uitwijst dat zonnevelden een positief effect kunnen hebben op natuur en biodiversiteit als het in de plaats komt van een monocultuur voor intensieve landbouw;*
- *De regio Utrecht nu het 3^e jaar in gaat met een neerslag tekort, het KNMI aangeeft dat het binnenland structureel droger wordt en er nu een sproeiverbod geldt;*
- *In het concept bod RES U16 nu wordt uitgegaan van 800 hectare aan zonnevelden;*
- *Er een potentie is van totaal > 12.000 hectare zonder aanvullende provinciale voorwaarde(n);*

Stand van Zaken

- Er in de concept Provinciale Omgevingsvisie (POVI) een voorkeursvolgorde voor zonnevelden is opgenomen, maar dit geen specifieke aanwijzing betreft;
- Er in het concept bod geen expliciete aandacht is voor het aspect biodiversiteit.

Overwegende dat

- De raad in 2019 unaniem de motie heeft aangenomen voor behoud biodiversiteit;
- De toenemende droogte een negatief effect heeft op de natuur en ons nationaal park;
- Bij landbouwbedrijven de oogst onder druk te staan door de toenemende droogte en sproeiverbod;
- Gericht plaatsen van zonneparken op (monocultuur gerichte) landbouwgrond zowel natuur, biodiversiteit als waterbeschikbaarheid kan versterken en
- Zonnevelden bij kunnen dragen aan nieuwe kansen voor agrariërs om haalbaar te stoppen of transitie naar nieuwe landbouw mogelijk te maken.

Verzoekt het College om

1. In de uitwerking naar een definitief bod
  - te onderzoeken onder welke voorwaarden zonnevelden een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit en deze voorwaarde bij plaatsing van zonneparken nader uit te werken;
  - te onderzoeken wat het effect is van zonnevelden op landbouwgrond in relatie tot het aanhoudende neerslag tekort / droogte;
2. Indien zonnevelden daadwerkelijk een positief effect hebben op biodiversiteit en verminderende watervraag (uitkomst punt 1) extra in te zetten op ontwikkelen van zonnevelden in de gebieden waar dit positieve effect te verwachten is
3. Zich hard te maken om deze verzoeken in U16 verband gesteund te krijgen en zichtbaar te maken in het definitieve bod van onze regio.
4. Dit ook voor te stellen bij het Nationaal Programma RES

Voor de motie stemden OPEN, D66, CDA, BVHlokaal en ChristenUnie (20) en tegen stemden VVD en SGP (9).

Aangenomen is een motie (nummer 3) 'Meer draagvlak' (ingediend door ChristenUnie, D66, OPEN) waardoor de raad, constaterende dat

- Bij het vaststellen van de startnotitie RES de volledige raad in de motie "[Creëer lokale energie](#)" verzocht heeft om te streven naar minimaal 50% lokaal eigenaarschap in de lokale duurzame energie projecten;
- In de aanloop naar de concept RES meerdere lokale en regionale bijeenkomsten zijn georganiseerd door de gemeente en U16, maar dat de belangstelling beperkt was;
- Er bij inwoners veel onduidelijkheid bestaat over verloop van het proces en de 'beslisruimte' richting definitief bod.

Overwegende dat

- Bij het opstellen en uitvoeren van de RES maatschappelijk draagvlak een grote rol speelt;
- Gemeenten een regierol hebben als het gaat om betrekken van inwoners bij de energietransitie;
- Het van wezenlijk belang is inwoners breed te informeren en te betrekken bij de RES;
- Verschillende lokale organisaties ook hebben aangegeven een actieve rol te willen spelen in het organiseren van bijeenkomsten
- Het wenselijk is lokaal eigenaarschap te stimuleren en inwoners uit te nodigen met initiatieven te komen;
- De partijen CDA, ChristenUnie en D66 in de raad eerder het initiatief hebben genomen voor een [lokaal klimaat akkoord](#) waarbij bewoners, bedrijven en organisaties samen werken;
- De provincie de regio's en gemeenten [extra ondersteuning](#) heeft aangeboden voor het uitvoeren van hun

Stand van Zaken

participatiestrategie en daarbij speciale aandacht te schenken aan innovatieve vormen van online participatie die goed bruikbaar zijn in de lokale processen.

Verzoekt het College om

- 5. Het proces naar een definitief bod nadrukkelijk samen met maatschappelijke organisaties en inwoners op te pakken, daarbij samen met de provincie ook te kijken naar innovatieve online vormen van aanvullende participatie;*
- 6. Zich hard te maken om deze werkwijze ook op andere plaatsen in U16 verband te laten toepassen.*

De motie is unaniem aangenomen.

Verworpen is een motie (nummer 5) 'Doelstelling ook op energiebesparing (ingediend door SGP, D66, ChristenUnie) uit te gaan van de doelstelling van minimaal 1,5% energiebesparing per jaar tot 2030 en die in U16 verband gesteund te krijgen.

De motie is verworpen met de stemmen voor van D66, BVHlokaal, SGP en ChristenUnie (12) en de stemmen tegen van VVD, OPEN en CDA (17).

Een motie (nummer 9) 'Wederkerigheid in lusten en lasten (D66) is niet in stemming gebracht toen de wethouder had toegezegd om met een notitie te komen waar de wederkerigheid verder wordt uitgewerkt.